

Szerkesztőségi iroda:

Nagyberek,

Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvas szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Évesre ———— 24 kor.
Félévesre ———— 12 .
Negyedévesre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagyberek, 1903.

XXXII. évfolyam. 205. szám.

Péntek, szeptember 11.

A helyes ut.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, szeptember 10.

A kórányag, mely belpolitikai életünkben oly rombolólag működik, eddigelé még a legcsekélyebb mértékben sem vált ki. Az alkotmányos elvek teljes kifordításában van ez a kórányag. De tulajdonképpen fészke a szabadelvűpárt.

Az alkotmányos elvek azért vannak kifordítva, mert alkotmányos elvek szerint a nemzetet a saját politikai nézetei szerint kell kormányozni, melyeket az a saját szükségleteiből nyert. Az utolsó választásokban a nemzet különösen erőteljesen és mindenképpen szabadon juttatta kifejezésre politikai nézeteit.

E politikai nézetek képviselője a szabadelvűpárt és éppen e párt látszik most a legkevésbé tisztában lenni azzal, amit az a közjogi alap, amelyen áll, az ellenzék által előidézett eseményekkel szemben követel.

Ha a szabadelvűpárt ezzel teljesen tisztában lenne, már régen határozott állást kellett volna foglalnia az ellenzék fellépése ellen és a válság megszüntetését nem lett volna szabad attól tenni függővé, hogy előbb a korona által deszignált miniszterelnök jelenjen meg nála, hogy az nézeteit a párt előtt kifejtse.

Ez úgy veszi ki magát, mintha a párt egy új urra várna, hogy magát annak mindenben alárendelje; úgy fest ez, mintha a párt még mindig nem szándékoznék méltósága teljes súlyához, feladata magaslatára felemelkedni, holott első sorban éppen ezek a fogvatkozások okozták a mostani helyzetet.

Más programot, mint amelyet a szabadelvűpárt kezdettől fogva vallott, senki sem állíthat fel, aki vezérének lesz rendelve és akinek egyuttal a korona bi-

zalmi emberének is kell lennie. Ennek folytán a szabadelvű pártnak nem kellett volna előbb egy új személyiség diktálására várni, hanem amily gyorsan csak lehet, minden irányban körül kellene határolnia és szabatosan meg kellene állapítania állását. Tudják meg az országban mindenütt, hogy mihez akar ragaszkodni és mit szeretne megkapni a szabadelvűpárt és ezért mi sem könnyebb, mint hogy valamely, politikai tapasztalatai és eddigi termékeny bizonyítékai által kitűnő személy vegye kezébe a párt vezetését.

Most tehát magának a pártnak kell képeznie a mozgató elemet, magának a pártnak kell a kezdeményezést megragadnia, már csak azért is, hogy az ország szabadelvű köreiből rendkívüli módon elhatalmasodó bizonytalanságnak gátot vessen, a nemzet szabadelvű részének ismét visszaadja a teljes önbizalmat.

Ez az egyedül helyes ut, mert minden más ut egyidőre állandósítja a válságot, e mellett azonban minden viszonyt rosszabbá tesz, elkerüli a lakosságot és biztos romláshoz vezet.

A temesvári szabadelvűpárt és a nemzeti követelések. Temesvárról jelentik: A temesvári szabadelvűpárt vezetősége Plausich Mátyás kir. tanácsos, kir. közjegyző, pártelnök elnöklésével tegnapelőtt este vette tárgyalás alá a párt ötven tagjának az elnökhöz intézett abbéli kérelmét, hogy a debreceni szabadelvűpártnak a hadsereg nemzeti irányu fejlesztésére vonatkozó határozata tárgyában a temesvári szabadelvűpárt is foglaljon immár állást.

Beható eszmecsere után, melyben az összes jelenvoltak kifejtették álláspontjukat, a párt vezetősége 9 szavazattal 2 ellenében elfogadta a Schweiger Bertalan alelnök által előterjesztett következő határozati javaslatot:

Ama súlyos válság, mely a parlamenti harcok folytán Magyarországon úgy politikai, mint gazda-

sági téren már-már végzetes következményekkel fenyeget és hazánk legbecesebb javát, ezredéves alkotmányunkat alapjában megrendítette, éppen a jelen napokban érte el tetőpontját. A nemzet felő aggodással várja a fejleményeket, melyekben a közvélemény kívánságára nézve az országgyűlési szabadelvűpárt küszöbön levő állásfoglalása fogja az irányt megszabni. Ilyen körülmények közt Temesvár szabad királyi város szabadelvűpártja vezetősége, bár a maga részéről a magyar nyelvnek és nemzeti eszmének minden téren, tehát a véderő szervezetében való érvényesülését lelkes rokonszenvvel kíséri s a magyar nemzet erre irányuló törekvéseinek alkotmányos uton való fokozatos megvalósítását határozottan óhajtja, nem tartja alkalmasnak ez időpontot arra, hogy különleges állásfoglalása által az amugy is mestersegesen felzavart országos közvélemény nyugtalanításához hozzájáruljon s ezáltal a maga részéről is hátráltassa a helyzet tisztázását és megnehezítse a vérszomjas válság kedvező megoldását. Ennek fogva a pártvezetőség kimondja, hogy a debreceni határozatnak a párt részéről való nyilvános tárgyalását időszzerűnek nem tartja és elhatározta, hogy az ötven tag által pártgyűlés egybehívására nézve nyilvánított kívánságot mellőzi.

Városi képviselőválasztások — megsemmisítve.

Nagyberek, szeptember 11.

Olvasóink előtt ismeretes, hogy a novemberben megejtett városi képviselőválasztások ellen több nagyberekereki polgár felebbezést jelentett be azon okon, hogy a választási elnökök a szavazatlappokat folyó számokkal látták el, miáltal a felebbezők a választás titkos jellegét látták megsértve. Kivételt csak a IX. kerület (Amerika) képezett, ahol az elnök nem számoztatta meg a szavazatlappokat. Ugy az igazoló választmány, mint a közbizottság a választást ezen indok alapján megsemmisítette. Az érdekeltek panasza folytán ez az érdekes kérdés a közigazgatási bíróság elé került eldöntés végett, mely szintén elutasította a panaszt. Ítéletét a következőképp indokolja:

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága panaszolt határozatával helyben hagyta a közszégi igazoló választmány azon határozatait, melyekkel a Nagy-

A „TORONTÁL” tárcája

A madonna haja.

Az öreg Jérôme, a kivel St. Julien, a Genf közelében levő kis francia város zöldelő fensikáján sétáltam, egyszerre megállott, szétvetette lábát és hamiskás mosolylyal, a mely különösen jól állott berévtől, kedélyes arcán, így szólt:

- Tudja-e már monsieur, hol vagyok most?
- Hogy hol van? — kérdeztem ámulva.
- A vén kópé nagyot nevetett:
- Ugy értem, hogy milyen földön?
- Ugy gondolom, francián.
- Dehogy.
- No hát akkor svájci földön . . .
- Dehogy, dehogy!
- Akkor hát nem tudom!

Miután az öreg éppen annyi ideig hallgatott, a mennyire a kellő hatás okáért számítása szerint szükség volt, végre megoldotta a találos kérdést:

— Hát bizony francia földön is, svájci földön is.

Kérdő tekintettel néztem reá.

— Az egyik lábammal Franciaországban állok, a másikkal Svájcban — magyarázta Jérôme és merév vén lábára mutatott.

— Látja, monsieur, ott azt a követ? Hát ezt ni? Itt a határ, éppen a lábam közt megy keresztül . . . He-he-he! . . . Ha akarnám, úgy feküdhetnék le itt, hogy a fejem Franciaországban, lábam Svájcban legyen, vagy akár úgy is, hogy a lábam legyen Franciaországban s a fejem Svájcban . . .

És az öreg csak nézett reám és látszott, hogy nagyon meg van elégedve szellemes fölfedezésével.

— Ihol ni, itt megy keresztül, éppen a lábam között, — ismételte, a földnek szegezve figyelmesen a szemét.

A nehéz, vastag pár csizmája közé tekinttem, öntudatlanul kerestem a vonalat, a mit Jérôme határ-nak nevezett; de vonalat én nem láttam semerre.

Valami csodálatos érzés hatása alatt körülnéztem, néztem a határon innenre, a határon túlra. Ugyanazok a szántóföldek, ugyanazok a sudár jegenyék, szőlőkertek, vidám házikók, ugyanaz a talaj, ugyanazok a virágok, pillangók méhek, ugyanazok a pacsrta-fütyök erre is, arra is.

Megint önkéntelenül kerestem a vonalat és ismét csak nem láttam semmit. Minden ember életében akadnak olyan pillanatok, a mikor a hirtelen felcsillanó igazság fényénél egyszerre tudatára jut annak, hogy amit sok-sok időn helyesnek, valónak ismert, hazugság volt. Tarka térképektől, földrajzi könyvektől, vámhivataloktól, újságoktól, katonai egyenruháktól hipnotizálva, meg voltam győződve a határok létezéséről és most egyszerre hirtelen tisztán láttam, hogy határok nincsenek és hogy esztelenység volt azt a vonalat keresnem, amely állítólag Jérôme átvett két lába között húzódott el, mert az a vonal egyáltalán nincsen sehol. De ha nincsen, mi fut akkor keresztül Jérôme lába között? Semmi! Pedig ő mégis meg van győződve róla, hogy valami!

Zavar fogott el, magam sem tudtam miért, s az öregre néztem.

— He? — kérdezte ez. Érdekes, mi?

Valami csodálatos nyugtalanító, aggasztó érzés lopódzott belém, a milyen elfoghatja azt az embert, a ki sok időt töltött a bolondok házában és aztán hirtelen, egyetlen szempillan-

tás alatt meggyógyult és fölérte észszel, hogy körülötte csupa örült mindenki.

— Adjon Isten jónapot, szomszéd! — hangzott a hátunk mögül.

— Jó napot, apóka! — felelte Jérôme, miután meg rdult.

Egy nagy, izmos, kék zubbonyos öreg ember tartott felém.

— Hogy vagyunk? — kérdezte és kezét fogott Jérôme-mal.

— Csak így. A hogy látod. Hát te?

— Megvolnék.

— Ennek az orosz urnak a vidékünket mutogatom, — jegyezte meg Jérôme — éppen azt magyarázom neki, milyen furcsa az nálunk: egyik lábbal Svájcban, a másikkal Franciaországban áll az ember. He-he-he! Az öreg Jérôme francia, a vén Jacques meg a svájci, pedig a földjük határos!

— Az ám, — felelte Jacques s feje egy mozdulatával lejjebb süllyesztette homlokára a szalmakalapot, hogy a nap ellen megoltalmazza szemét, — nem ülne le egy kicsinyég?

Az öregek leültek s példájukat követtem én is.

— Voltál vasárnap a vásáron?

— Persze, hogy voltam.

— No, mi volt?

Elbeszélgették az üzleteikről, az időjárásról, a mely kedvezett a termésnek, a marha árairól stb.

A ruhájuk, kiejtésük, minden dolguk, egész felfogásuk az életéről — mindenük azonos volt s mégis: az „öreg Jérôme francia, az öreg Jacques meg svájci volt“.

Beszélgettek, trécseltek, én meg néztem őket szótlanul s eszem örökké csak azon a láthatatlan vonalon járt, a mely az öreg Jérôme lába közt keresztül futott.

Békésen és barátságosan csevegett szemem

becskerek r. t. város 1902. évi november 15-én az I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. és X. választókerületekben megtartott községi képviselőválasztás az okból semmissített meg, mert a szavazatlapon a jegyzőkönyvbe beirt szavazók sorszámaának megfelelő számokkal láttattak el, miáltal a szavazás titkos jellege megsértetett. A közig. bizottság ezen határozata ellen az I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. kerületekre vonatkozólag az előnevezettek által beadott panaszokat a bíróság alaptalanoknak találta. Mert az 1886. XII. t.-c. 46. §. azon rendelkezésének, hogy a választás szavazatlapon által történik, kétségtelenül az a célja, hogy a szavazás ezen módjával a választók akaratnyilvánulása minden ellenőrzéstől és külső befolyástól megóvassék, ami csak a szavazás titkos jellegének szigorú megőrzése mellett történhetik. Jelen esetben követett az az eljárás pedig, hogy a szavazatlapon a jegyzőkönyvbe beirt szavazók sorszáma szerint megszámoztatták, lehetővé teszi, hogy meg tudható legyen, hogy a választók kire adták szavazatukat, a titkos szavazás követelményeinek megsértését foglalja magában.

Az egész dologban, mely városzerte könnyen érthető szenzációt keltett, az a legérdekesebb, hogy jó részben azok a képviselők, kiknek a mandátumát most megsemmisítették, választották az új városi tisztikart.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken péltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **A tanítógyűlés után.** A „Délmagyarországi tanító-egylet” harminchetedik nagygyűlését rendező nagybizottság tegnap délután tartotta záróértekezletét a polgármesteri irodában dr. Perisics Zoltán elnöke mellett. Az ülés legfontosabb tárgyat képezte a zárszámadások előterjesztése és a tiszta jövedelem hovatartozása iránti intézkedés. A zárszámadás szerint a helyi bizottság pénztárába 303 jelentkező tag után hefolyt 606 korona, a kaszinóban rendezett multság és egyéb jövedelmek után 497 kor. 76 fillér, összesen 1103 kor. 76 fillér. Az összes kiadások kitétek 932 kor. 98 fillért. E szerint

látára a két öreg; ám törtéjük csak valami valahol, messzire ezektől a termékeny földektől — és Jérôme fia azonnal fölkerékedik, hogy elpusztítsa Jacquesnak ott a zöld kertből kikandikáló tanyáját, Jacques fia pedig rálött Jérôme fiára, megöli, a mire testvéreit anyja szemeláttára bántalmazzák az idegenek, az öreget legyilkolják... És miért, mi oknál fogva? Mert az emberek örültek, eszevesztettek, mivel azt képzelték, hogy vonalak választják el őket egymástól, a melyek kettészelik földjeiket és réteiket, hogy nem egyforma emberek, nem testvérek, hanem ellenségek. Ha figyelmesebben vennék szemügyre azt a „határt”, a melyet Jérôme olyan büszkén mutogatott, azt látnák, hogy olyan nincsen is s hogy ilyenformán az öreg Jacquesnak és szomszédjának semmi oka arra, hogy egymás pusztulására törjön... És hirtelen eszembe jutott a madonna hajáról szóló legenda, a madonna hajáról, amelyet valamelyik olasz kolostorban őriztek. Megmutatták ezt a haját mindenkinek, a ki csak kívánta, de látni csak az látta, a ki a madonna nevében különös érdemekre tett szert. Egyszer egy jólelkű, hívő szívű öregasszony állított a kolostorba s miután ájtatosan imádkozott volna, arra kérte az erekyőrőz barátot, hogy mutassa meg a szentséget. A barát nem sokáig kérette magát, kivett az oltár alól egy aranyos ládikót, úgy látszott, mintha kisédné belőle valamit és úgy emelte föl a kezét, mintha tartana benne valamit.

— No hát látod?
De akármilyen figyelmesen nézte a szegény asszony, csak nem látott semmit.
— Hja, lelkem, akkor hát nem vagy rá méltó... Eredj, imádkozzál még egy verset!
A szegény asszony letérdelt és áhitatosan imádkozott megint, újra elment a baráthoz, de haj! a haját csak nem látta...
A kísérletet megismételték egyszer, kétszer, háromszor. Végtére elfogyott türelme a barátnak.

fenmaradt pénzkészlet 170 korona 78 fillér. Az értekezlet helyeslőleg tudomásul vette a zárszámadást és a számvizsgálók indítványára jegyzőkönyvi köszönet mellett a pénztárosnak megadta a felmentvényt. A fenmaradt összegre nézve pedig úgy határozott a bizottság, hogy ezt a délvidéki tanítók konviktusának juttatja. Itt Baaden Károly alelnök indítványt tett, hogy a helyi bizottság kérje meg a városi képviselőtestületet, hogy ez adományhoz a városi pénztárból járuljon hozzá egy bizonyos összeggel. Egyben megkérte dr. Perisics polgármestert, hogy a kérelmet pártolólág terjessze a képviselőtestület elé, amit a polgármester készséggel meg is ígért. Ezután Baaden Károly a tanítószög nevében köszönetet mondott Perisics Zoltán polgármesternek, aki lelkesedéssel állott az ügy élére és ezáltal nagyban előmozdította annak sikerét. Az értekezlet lelkes éljenzéssel fogadta Baaden alelnök szavait és jegyzőkönyvi köszönetet szavazott dr. Perisics polgármesternek, ki rövid szavakban megköszönve a szívélyes ovációt, az ülést feloszlatta.

— **Rákóczi-ünnep Nagykikindán.** Hazafias szép ünnepélyre készült a nagykikindai Társaskör. Legutóbb tartott választmányi ülésében ugyanis egyhangulag hozott határozattal kimondta, hogy folyó hó 27-én délután Rákóczi-ünnepélyt rendez saját helyiségében és erre meghívja a helybeli összes egyleteket, valamint az állami iskolák tanuló ifjúságát és egyházakat. A nagykikindai Társaskör a napokban teszi közzé meghívóját.

— **Iskolaavatás Nagytőszegen.** Nagytőszeg község derek lakossága, mint említettük, 52 ezer koronáért modern iskolaépületet építtetett. Az épületet mult vasárnap avatták fel nagy ünnepségek között. A felszentelést Szollinger plébános végezte, melyet szentmise és szentbeszéd előzött meg, a melynek végeztével a Rákóczi induló hangjai mellett a közönség bevonult az új épületbe. A felszentelési szertartás után az iskolás gyermekek elénekelték Mayer Mátyas tanító vezetése mellett a „Hymnust”, melyet a közönség nagy tisztséssel fogadott. Ezt követte Mayer Mátyas tanító magas szárnyalású ünnepi beszéde, melyet igen sokszor élénk éljenzés szakított meg. Majd Wéner János községi bíró — kinek fő érdeme az iskolaépület építése — átadta ékes beszéd kíséretében az épületet rendeltetésének és a helyi tanhatóság gondozásába, mire Rukober iskolaszéki elnök tartalmas beszéd kíséretében átvette az épületet. Most egy kis tanuló, Laping Mihály tolmácsolta a gyermekserg hálás köszönetét a községnek, hogy róluk oly atyai módon gondoskodott és részükre ezt a szép iskolát fölépítette. A bátor kis fiú dikciója nagy sikert és elismerést aratott. Az ünnepély a „Szózat” elénekelésével ért véget, melyet a gyermekserg Mayer Mátyas tanító vezetése mellett egész precizitással énekel. Délben egy órákor a Beck féle vendéglőben bankett volt, melyen 100-nál többen vettek részt. Az első tósztot Mayer Mátyas tanító mondotta a királyra. Utána Jung Ferenc takerékpárüzemi igazgató és Nagytőszeg községének 25 éven át volt igazgatófőtanítója emelt szót és poharát Wéner János

— Hohó, jó asszony, nem is volna rossz! — kiáltott föl. — Harminc esztendeje silbakolok itt jömagam s még sem látam, a mit mutogatok; és te csak úgy rögtönösen látni kívánnád!...

Évtizedek óta mutogatja a Jérômeoknak és Jacquesoknak valami ügyes barát a madonna nem létező haját, a nem létező határvonalat és — és mégsem látják! Mikor szakad föl végre szemük előtt a csodálatos fátöl, mikor fognak kiszabadulni a barátok igézeté alól, a kik a madonna hajából szőtt hálóbá bonyolítják őket; mikor lesz vége a barátok igézetének, a barátokénak, kiknek érdeke, hogy láthatatlan vonalokkal elkülönítsék, elválasszák őket egymástól? Mikor érik föl észszel valahára, hogy nincsen szükségük válaszvonalra, hogy testvérek volnának s hogy viszonyuk csak testvéries lehet.

Nagy kedvem támadt rá, hogy a mellettem diskuráló öregekre rászóljak:

— Jérôme apó, Jacques apó, az Isten áldjon meg benneteket, oda nézzetek: nincsen választó-vonal! Rászedtek benneteket!... Nyissátok föl szemeiteket, ébredjétek!

De ebben a pillanatban föltápáskodott Jérôme apó és a keresztcentjét tapogatva, azt mondta:

— Itt az ideje, gyerünk. Elég ideig voltunk — külföldön, most már mehetünk haza... He-he-he!

— Svájcot már tetszett látni, most tessék megnézni Franciaországot, — mondta Jacques apó.

— Ugy van, ugy van... Adieu, mon ami!

— Adieu, mon bon Jérôme... Adieu, monsieur...

Kezet fogtunk az öreg Jacques-kal, hátat fordítottunk a külföldnek és hazaindultunk Franciaországba, Jérôme házikója felé, amely vagy ötven lépésnyire elő-elővillant már a zöld jegegyék és virágzó orgonabokrok mögöl.

Nassivín Iván.

biróra üritette. Wéner János bíró a vendégeket éltette s megemlékezvén a fürdőben időző községi jegyzőről, kinek gondoskodása tette lehetővé, hogy a község most minden megterhelhetőség nélkül, csupán megtakarított pénzekből építhette föl az épületet. Judt segédjegyző a jelenlevő hölgyekre, Sziller Károly a község tanítóira emelte poharát. Ebéd után táncra perdült a fiatalok, mely késő estig tartott. A szomszéd községekből jelenlevő tanítók buzdítására Judt segédjegyző a jelenlevők között gyűjtést rendezett a „Tanítók Háza”-jára, mely 21 korona 4 fillért eredményezett. Így ért véget e szép ünnepély, mely remesak Nagytőszeg község lakosságának a kultúra iránti érzékéről, hanem magyar hazafias érzelmeiről is tanuskodik.

— **Határozás.** A délvidék egyik ismert orvosa, Popovits Sándor dr. herkulésfürdői orvos, 76 éves korában elhunyt. Popovits dr. immár 1861. óta Herkulésfürdőn lakik és mint orvos jóhírnékek örvendett. Irodalmilag is működött német és román nyelven. Ötvegyet és három leányt hagy hátra, kik közül az egyik gróf Keglevich Béla neje.

— **A népfölkelési szemlék.** A népfölkelési szemlék Nagybecskerekben október hó 5. és 6. án reggel 8 órákor fognak megtartani a városház nagytermében. Jelentkezni lehet írásban vagy szóval s a hatóság figyelemzi az érdekelteket, hogy aki a jelentkezéshez kellő igazolás nélkül elmulasztja, 4 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal fog sújtani.

— **A bérkocsisok megrendszabályozása.** Dr. Perisics Zoltán polgármester, továbbá Mattanovics György, Rehák Béla városi jegyzők és Kupuszárovcics Jenő udvaralkapitány ma reggel a városi előfogatos udvarán megvizsgálták az összes bérkocsikat és bérkocsi lovakat. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy több ló nem felel meg rendeltetésének s ezért a bérkocsisoknak szigoruan meghagyták, hogy a meg nem felelő lovakat 8 nap alatt megfelelőekkel cseréljék ki s ugyancsak ezen időn belül kocsijukat, valamint löszerszámaikat is hozzák rendbe. Azon bérkocsisokat, kik ezen meghagyást pontosan nem teljesítik, szigoruan meg fogják büntetni.

— **Beszűntetett közigazgatási tanfolyam.** A községi közigazgatási tanfolyamok száma a most következő tanévre a belügyminiszter tudvalólag korlátozta, illetve kimondotta, hogy a már fennállott tanfolyamok közül csak azok működhetnek tovább, amelyekre husznál több tanuló jelentkezett. A szombathelyi tanfolyamra 21 hallgató jelentkezett s így ezt a kurzust nem szűntették be. Máskép áll azonban a dolog a volt pozsonyi tanfolyamnál, melyre az idén mindössze tizen iratkoztak be. Minthogy ily létszám mellett a tanfolyam fenntartható nem volt, a pozsonyi jelentkezettek, egy visszalépett tanfolyamhallgatót leszámítva, átutalták a szombathelyi tanfolyamra.

— **Elítélt szőlőtolvajok.** A rendőrorjárat az éjjel hat szerb legényt elfogott, a kiknél több zsák szőlőt találtak. A rendőrök persze sejtették, hogy a legények, névszerint Czvejanov Zsiva, Gruin György, Fratuezanov Sándor, Gruin Milan, Czveity Mihály és Mires Dusan nem tisztességes uton szerezték a szőlőt, azért az őrtanyára kísérték őket s ma reggel Rehák Béla városi jegyző kihallgatta őket s ekkor kisült, hogy a rendőrök gyanuja nem volt alaptalan, mert a legények a zsákokban levő szőlőt részint Szabó Kálmán állatorvos váraljaútcái kertjéből, részint pedig Konkoly Imre szőlőkertjéből loptak. A tolvajokat, kik beismerték tettüket, a mezőrendőri bíróság egyenként 200—200 korona pénzbírságra, vagy 20 napi elzárásra, továbbá az összes kár megtérítésére kötelezte. A szigorú ítélet intó példaul szolgáljon mindazoknak, kik szeretik a — más szőlőjét.

— **Országos vendéglős kongresszus Temesvároin.** Mint Temesvárról írják, tegnap folyt le ott az országos vendéglős kongresszus. A kongresszuson nagy számmal vettek részt a vendéglősök az ország minden részéből. Először a nyugdíj-egyesület tartott ülést, utána volt a szövetség közgyűlése Gundel János elnöklésével. A közgyűlésen különböző jelentéseket tárgyaltak, a hazai ipar érdekében hoztak határozatot s elhatározták, hogy a jövő évi országos gyűlést Szegeden tartják meg. Végül a választásokat ejtették meg.

— **Leégett téglagyárak.** Két virágzó téglagyár pusztításáról kapunk hírt. Hétfőn ugyanis Nagykikindán kigyuladt Krumenackér József téglagyára. A gyártelepen, mely leginkább faépületekből áll, gyorsan elharapódzott a tűz s nem sokára az egész telep lángba borult. Oltásról így szó sem lehetett s így az egész gyár leégett. A kár 5000 korona. A gyár biztosítva volt. Gyertyámoson kedden Grosz testvérek gőztéglagyára égett le az egész készlettel együtt. A kár több mint 20.000 korona.

— **Elégett termés.** Nagy tűz pusztított a napokban Mokrinban, Kohn Sámuel bécsi lakosnak az udvarában egy kazal rozs meggyuladt. A tűz hamar átesapott a felhalmozott temérdek muharszénába, majd lángba borította a szomszédos ház fedelét is. A tűzoltóságnak sikerült a

ház fedelét megmenteni, de a rozs és muhar-
termés egészen elhamvadt.

— **Kuruc Ujság** címen új krajeáros napilap
indult meg Budapesten. A függetlenségi pártnak
új lapja ez, melybe Kossuth Ferenc, Thaly Kál-
mán, Barabás Béla stb. írnak. Aki e lap terjesz-
tésével, kolportázsával számottevő haszon mellett
foglalkozni akar, forduljon a Kuruc Ujság kiadó-
hivatalához Budapest IV., Vármegye-utca 11.

Színház és művészet.

* **A megnyitó előadás.** A holnapki megnyitó
előadás, „Doktor ur”, Molnár Ferencnek a
Vigszínházban több mint 50 előadást ért kitűnő
bohózata lesz, melyben Balla társulatának
drámai ensemblesje mutatkozik be. E rendkívül
szellemes és mulattató eredeti bohózatra különösen
is felhívjuk közönségünk figyelmét.

* **A színház tűzbiztossága.** Kupuszáro-
vics Jenő rendőralkapitány és Kühn János tűzoltó
parancsnok ma délelőtt a városi színháznál tűz-
rendészeti vizsgálatot tartottak. A vizsgálat fo-
lyamán egy a vizes tartályokat, mint a tűzi-
fecskendőt rendber találták. A vészkijáratok ellen
szintén nem volt semmi kifogás, pusztán csak
az első emeleti állóhelyen és a karzaton
tapasztalták, hogy tűzvesz esetén a menekü-
lés csakis a falépcsőkön történhetne s ezért
a vizsgálóbizottság elhatározta, hogy a karzat
ablakaira a pénzügyi palota felé, az első eme-
lete állóhely ablakaira pedig a színház udvara
felé mentőzsákokat erősítenek, melyek az előadás
megkezdésekor lebecsáttatnak, hogy esetleges
tűz esetén a közönség azonnal használatba vehesse.

* **„A bajusz.”** Verő Györgynek a Magyar
színházban osztatlan nagy sikert aratott eredeti
operettje vasárnap este kerül műsorra oly
fényes kiállításban és összevágó kitűnő előadásban,
a minőt vidéki társulatoknál nem igen tapasztal-
tunk. Lévy Margit, Radnay Zsuzska, Balla Kálmán,
Tihanyi Miklóssal a főszerepekben.

* **„II. országos zenészet kongresszus”-ra,**
mely Bogisich Mihály c. püspök, apát-kanonok
elnöksége alatt f. évi október hó 13—16-án
lesz Budapesten, felhívjuk az összes Magyarorszá-
ban élő zenetanárokat, zeneirókat, zeneművésze-
ket, egyházi és világi zenészeket stb., hogy a
kongresszuson résztvenni szíveskedjenek. A „II.
országos zenészet kongresszus” ezuttal nemcsak
zenei kulturánk napi- és égető kérdéseit fogja
tárgyalni, hanem zenepedagógiai és ismeretter-
jesztő, valamint egyházi és világi zenei előadásai-
val fogja fűszerezni az összejöveteleket. Kívánatos
lenne, ha a hazánk városaiiban működő összes
zenetanárok, zenetanárnők, zeneszerzők, zeneirók,
egyházi és világi zenészek mind itt lennének ezen
a 3 napon Budapesten, hogy minél impozánsabban
adhassunk kifejezést összejöveteleinknek. Szakit-
son mindenki időt erre a 3 napra, mert kell,
hogy zenei kulturájunk emelése érdekében végre
is fölemeljük közös erővel és akarattal szavunkat.
A jelentkezéseket kérjük Ság Józsefnél (Buda-
pesten, VIII. ker., Baross-utca 81.) mint az ál-
landó zenei szaktanács intéző igazgatójánál minél
hamarabb eszközölni, hogy az olcsóbb vasuti je-
gyek, olcsóbb lakások stb. érdekében az intézke-
dések idejében megtehetőek legyenek. A jelentke-
zéssel egyidejűleg 2 korona részvételi díj küldendő,
mely összeg a rendezési költségek fedezésére
szolgál. A jelentkezők meg fogják kapni a rész-
letes műsort és tudnivalókat még október hó első
napjaiban.

TÁVIRATOK.

A válság.

A pártközi konferencia.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál”
eredeti távirata.) A politikusok körében föl-
merült pártközi eszméjére vonatkozólag az
a felhivatalos vélemény, hogy erről ez idő
szerint szó sem lehet még és ezzel, leg-
alább a szabadelvűpárt irányadó férfiai
nem is foglalkoznak. Ma nem is volna
ennek a konferenciának semmi célja. A
meddig a szélsőbal makacsul megmarad a
mellett, hogy képtelen követeléseinek ér-
vényesítésére tovább halad az országot
megrontó obstrukció útján, a konferenciá-
zás nem eredményezhet semmit.

A külügyminiszter és a válság.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Egyes lapok tudvalevőleg
megtámadták Goluchowsky Agenor
gróf közös külügyminisztert, a miért állítólág
a magyar válság ügyébe beleavatkozott

volna. Illetékes helyen ezen támadásokat
alaptalanoknak minősítik és konstatálják,
hogy Goluchowsky a válság ügyébe csak
annyiban avatkozott bele, hogy a legnagyobb
készséggel támogatta Khuen-Héderváry
gróf miniszterelnököt abban a törekvésében,
hogy királyunk minél több időt tölthessen
ittthon Magyarországon, hogy a válság el-
intézésében annál hathatósabban közre-
működjen, a miért nem támadásra, hanem
ellenkezőleg, elismerésre tarthatna számot.

Szünet a válságban.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál”
ered. táv.) A mai nap folyamán teljes
szünet és csönd állott be a válság dol-
gában. A legközelebbi napokban nem is
várható semmi változás, mert a király öt
napig a galíciai hadi arlatokon lesz s
csak visszatérte után fog ismét a válsággal
foglalkozni.

Az interparlamentáris konferencia.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál”
eredeti táv.) Az interparlamentáris konfe-
rencia tagjai a mai délelőttöt a főváros
nevezetességeinek megtekintésével töltötték
el. Este a vendégek tiszteletére a Park-
klubban estély lesz.

A spanyol anyakirályné Bécsben

Budapest, szept. 11. (A „Torontál”
ered. távirata.) Mint Bécsből táviratozzák,
az ott tartózkodó Izabella spanyol anya-
királynőt és az infánsnőt a király tegnap
meglátogatta. A fejedelmi vendégek a látó-
gatást később Schönbrunnban visszaadták
a királynak.

A német császár Magyarországon.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál”
eredeti táv.) Sopronból jelentik: II. Vilmos
német császár tudvalevőleg legközelebb
Magyarországba jön, hogy Frigyes főherceg
baranyamegyei birtokán szarvasra vadász-
szik, s hogy azután látogatást tegyen
királyunknál. Magyar földre érkezése és
innen való távozása alkalmával is a déli
vasut vonalán fog utazni és mindkét
alkalommal Sopronban is meg fog állapodni.
Az eddigi rendelkezések szerint a császár
különvonata szeptember 13-ikán (vasárnap)
hajnali 4 óra 32 perckor ér Sopronba és
öt percnyi időzés után fog Szombathely
felé tovahaladni. Visszajövet a különvonat
szeptember 18-ikán (pénteken) reggel 7 óra
44 perckor éri el a déli vasut soproni
állomását és 4 percnyi időzés után folytatja
utját Bécsújhely felé.

Pestis Marseilleben.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál”
eredeti távirata.) A Marseilleben kiütött
pestisre vonatkozólag azt táviratozzák onnan,
hogy az a hajó, amely a pestist magával
cipelte, Síríából jött és rongyokat szállított.
A kapitány már a tengeren észrevette,
hogy a patkányok döglőnek, a miért is
megtiltotta a legénységnek, hogy a rako-
mányhoz hozzájuljanak. Erről a jelen-
ségről azonban nem tett jelentést Marseillebe
s amint a kikötőben megkezdtek a rongyok
kiraktározását, tíz munkás rögtön meg-
betegedett pestisben. A hajót és személysé-
gét erre rögtön izolálták ugyan, a rettenetes
járvány azonban mégis átterjedt másokra
s ma ismét több megbetegedés történt.
Marseilleben most óriási rémület uralkodik
s a vagyonosabb családok egyre-másra
elutaznak.

Öngyilkos szolgabíró.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál”
ered. távirata.) Zsolnáról táviratozzák:
Pongrácz Gyula, itteni szolgabíró tegnap
este revolverrel agyonlőtte magát.

Elfogott pénzhamisító banda.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál”
eredeti távirata.) A báttaszéki rendőrség tegnap egy pénz-
hamisító bandát fogott el, a mely nagyban gyár-
totta az ötkoronásokat és a forintosokat s azzal
az egész vidéket elárasztotta. A bandának a tagjai
közönséges paraszt emberek.

Bírósági tárgyalás katonasággal.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Rómából jelentik: Speziá-
ban a bíróság most tárgyalta azt a sajtó-
pört, a melyet harmincöt olasz tengerész-
tisztt indított Ferri olasz szocialista kép-
viselő, az „Avanti” szocialista ujság fő-
szerkesztője ellen, mert a lap a tengerész-
tiszteteket és a tengerészeti miniszterium
tisztviselőit mindenféle visszaéléssel vádolta.
A tárgyaláson Ferri védője kifejtette, hogy
a panaszosoknak nincsen joguk vádat tenni,
mert az „Avanti” nem nevezett meg senkit,
hanem általában tengerésztiszteket visszaélé-
seiről beszélt. A bíróság osztotta Ferri védőjé-
nek fölfogását és kimondotta, hogy a panasz-
nak nincs helye, csak a tengerészek minisz-
terium indíthat sajtópört. Morin tengerészeti
miniszter azonban már kijelentette, hogy a
szocialista lap vádaskodására nem reflektál
s így senki sem fog az „Avanti” ellen
sajtópört indítani. A tárgyalás lefolyása
annyira viharos volt, hogy a bíróság elnöke
katonaságot hívott segítségül, a mely
a tárgyalás terméből kituszkolta Ferri hivat.
A szocialisták a bíróság határozatát a
szociáldemokrácia diadalaként ünneplik.

Sikkasztó postatiszt.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál”
ered. távirata.) Mármaroszigetről táviratozzák:
Az utóbbi időben föltűnt, hogy Sziszák itteni
postatiszt fizetésével nem álló arányban költe-
kezik. Mikor észrevette, hogy figyelni kezdik,
tegnap egyszerre csak eltűnt a városból. Nyom-
ban vizsgálatot indítottak s ekkor kitűnt, hogy a
postatiszt nagyobb összeget sikkasztott. A sik-
kasztó postatisztet, a ki családos ember, most
országszerte körözik.

Együtt a halálba.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Mint Sopronból jelentik,
tegnap Szany községben több szanyi lakos
az ottani ugynevezett kishegyi dűlőben két
egymás mellett fekvő holttestre talált, melyek
egyikében Táp Antal szanyi birtokos
hasonnevű fiát, másikában pedig Molnár
Mariska szanyi leányt ismerték fel. Az
orvosrendőri vizsgálat szerint a hullákon
lösebeket találtak és mivel semminemű
gonosztett nyomai nem észlelhetők, tehát
öngyilkosság esete foroghat fenn. A férfi
hullája mellett egy rozsdás vadászfegyvert
találtak, melynek mindkét csőve ki volt
lőve. A dráma többi részletei eddig ismer-
etlenek.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 11. (A nagybecskereki
Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak
meglehetősen szilárdak. Déli zárlatkor a
következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.49	—
Buza (áprilisra 1904.)	7.70	—
Tengeri (májusra 1904.)	5.50	—
Zab (októberre)	5.48	—
Rozs (októberre)	6.23	—

Nyílttér.*)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon barátainknak és
ismerőseinknek, kik felejthetetlen
gyermekünk

Vászits Vjera

temetésén részt vettek, ez uton
fejjezzük ki köszönetünket.

Dr. Vászits Endre és
neje.

(732—1.1)

*) Az e rovat alatti közlétekről nem vállal felelősséget a szerk.

687. B. v. k. sz. 1903.

731-1.1

Árverési hirdmény.

Közírré tétetik, miszerint a tekintetes nagybecskereki kir. törvényszéknek 1902. évi 4232. számú végzésével megkeresett tekintetes nagybecskereki kir. járásbírósnak 1902. évi V. 586. szám alatt kelt végzése folytán a Nagybecskereki népbank részvénytársaság részére, Stark Jakab nagybecskereki lakosnál 320 kor. és jár. iránti kielégítési végrehajtás útján 1902. évi május 20-án felülfoglalt 3845 koronára becsült butorok stb. ből álló ingóknak alperes lakásán — Temesvári-utca — Nagybecskereken bírói árverésen készpénzfizetés mellett leendő eladatása 1903. évi szeptember hó 14-ik napjának d. u. 3 órájára tüzetett ki az 1903. évi 154/6. sz. a. k. végzés alapján.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is, ha elsőbbségi bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitéve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t.-c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig alólírotthoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár fölőlegére fognak utasítani.

Kelt Nagybecskereken, 1903. évi aug. 28-án.

Kiss,
kir. bír. végrehajtó.

Háztartás

vezetésében jártas és főzéshez értő magános idősebb nő uri családnál azonnal alkalmazást talál.

Cím a kiadóhivatalban.

(731-3.1)

UJDONSÁG!

Ecet-essencia, valamint
= új ecet. =

A legjobb és legkedveltebb ecet az ételek besavanyításához a kellemes íze végett. Szép tiszta fehér színű és nem festett, mint a legtöbb ecet. Főelőnye még az is, hogy ezen ecettel besavanyított uborkák és paprikák nem puhulnak meg, hanem keménységüket megtartják és nem penészednek.

Ára
literenként:
az új ecet-lényeg 12 f.
az új ecet 6 fillér.

Az ismételtárusítóknak
olcsóbban számítom.

Kapható
Glorigijevity
Jóca,

liszt- és
tűszerkereskedőnél
Nagybecskerek.
Buzatér.
(685-16.14)

Új kézi zálogkölcson-üzlet!

A „Közgazdasági bank mint részvénytársaság“

Nagybecskereken, összes üzletágainak fenntartása mellett,
folyó hó 15-en iparhatóságilag engedélyezett

kézi zálogkölcson-üzletet

nyit. Kamatláb évnegyedenként költséggel együtt 3%.

Postai megbízások is elfogadtatnak

(729-2.1)

Az igazgatóság.

A nagybecskereki kir. ügyészségtől.

3870. k. sz. 1903.

727-3.2

Árlejtési hirdmény.

A nagybecskereki kir. ügyészség felügyelete alatt álló nagybecskereki kir. törvényszéki és a hatósága területén levő törökbecsei és módosi kir. járásbírósnak fogházakban letartóztatottak élelmezésének az 1904. évre (esetleg 3 évi időtartamra) leendő biztosítása iránt a nagybecskereki kir. ügyészségi irodában folyó évi szeptember hó 25. napján d. e. 9 órakor zárt ajánlati tárgyalással egybekapcsolt nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni.

Miről vállalkozni szándékozik azzal értesítetnek, hogy az 1 koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok folyó évi szeptember hó 25. napjának d. e. 9 órájáig alólírt kir. ügyészség vezetőjénél nyújthatók be.

Később érkező zárt ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlatok a kir. törvényszéki és a kir. járásbírósnak fogházakban letartóztatottak élelmezésére teendők

A magyar kir. igazságügyminiszterium számvevősége által a kikiáltási ár a piaci árjegyzékek alapján rendes étadagra nézve, vagyis egy adag főtt étel, 56 dekagramm fekete kenyérral együtt és pedig a főtt étel 21 fillér, 56 dekagramm fekete kenyér 13 fillér, összesen 34 fillérben állapított meg s így a bőjti (112 dekagramm) kenyér-adag kikiáltási ára 26 fillér.

A betegek részére kiszolgáltató étkekre nézve a számvevőileg megállapított kikiáltási árakhoz viszonyított százalék leengedés mennyisége kiténtetendő.

A bánatpénz összege 700 koronában állapított meg, mely készpénzben vagy állami értékpapirokban, vagy az állam által óvadékképesnek elismert értékpapirokban az ajánlathoz melléklendő, a szóbeli árlejtésben résztvenni kívánók által pedig az árlejtés megkezdése előtt leteendő, megjegyeztetvén, hogy még le nem bonyolított más hasonló vállalatoknak letétben levő biztosítéka, illetőleg az arra való hivatkozás az előírt bánatpénzt nem pótolhatja.

A kir. ügyészség által nem ismert vállalkozók előéletük és vagyoni állapotuk iránt magukat a zárt ajánlathoz melléklendő, illetve a szóbeli árlejtésnél bemutatandó hatósági bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

A beteg étadagok kikiáltási áraitól, valamint a részletes árlejtési feltételekről a nagybecskereki kir. törvényszéki fogház irodájában bármely időben értesítés sze-

rezhető s az árverési feltételek ismerete, valamint az, hogy ajánlattevő magát azoknak aláveti, az írásbeli ajánlatokban kifejezetten megemlítendő.

Nagybecskereken, 1903. évi szeptember 7-én.

Dr. Lauka József,
kir. ügyész.

Vizsgázott,
négy nyelvismerettel bíró
gépész,
teljes jártassággal, uradalmi gazdatiszti és gépész állást keres.
Közelebbi e lap kiadói hivatalában.

(725-4.3)

2081/kg. szám 1903.

730-3.1

Árverési hirdmény.

Alulírott község előjárósága ezennel közírré teszi, miszerint Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága által 1897. évi október hó 11-én 1717. ex 897. szám a. kelt határozatával jóváhagyott képviselő-testületi határozat alapján a „Pészak“ dűlőben a közlegelőből kihalított 235 hold és a „Bilyéd“ dűlőben levő 165 hold, összesen 400 hold szántóföldet 2-2 holdas parcellákban f. évi szeptember hó 20-án reggeli 9 órától kezdődőleg, s ha ezen a napon az árverés nem fejeztetnek be, a hátramaradt földekre a következő nap vagyis szeptember hó 21-én reggeli 9 órai kezdettel a helyszínen, ha pedig kedvezőtlen időjárás lenne, úgy a község ház tanácstermében, nyilvános árverésen haszonbérbe fogja adni.

Kikiáltási ár parcellánként 80 korona. Megjegyeztetik, hogy zárt írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, ezen ajánlattevők azonban tartoznak a kikiáltási ár 10%-át bánatpénz gyanánt csakis készpénzben becsatolni.

A részletes feltételek Jarkovác község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Jarkovác, 1903. évi szeptember 1.
Stefanovits, Markovics H. Markó s. k.
jegyző. bíró.